

Popüler Bilim Dergiciliği^(*)

Müfit Akyos

Astrolojiden astronomiye yol olmaz...

Popüler bilim dergisi (dergi) genel anlamda “uzman olmayan bir okuyucu (bilimle ilgili ve meraklı) kitlesi için bilimle ilgili haber, görüş, özgün yazı ve raporları yayımlayan, sosyal ve kültürel konuları bilimsel boyutuyla tartışan ve bilimsel yazını tanıtan süreli yayın” olarak tanımlanabilir.

Dünyada bilim geçmişleri uzun ve bilime katkıları yüksek ülkelerde başta çocuklar için olmak üzere çok sayıda dergi bilim başlığı altında veya bilimin alt başlıklarında yayınlanmaktadır. Bunların bir kısmının geçmişi yüz yıldan fazladır. Örneğin en çok bilinenlerinden *Popular Science* 1872’den, *The National Geographic Magazine* 1888’den bu yana yayındalar.

Ülkemizin çorak bilim ve teknoloji ortamında yarısı web ortamında portal niteliğinde olmak üzere ancak 10 kadar süreli yayının varlığından söz edilebilir. Ortak sorun ekonomik kısıtlar ve özgün yazı sıkıntısıdır. Bu yayınlardan matematik alanında 23. yılını dolduran ve üç ayda bir yayımlanan *Matematik Dünyası* konusunu “Popüler dilde (ama akademik düzeyde) matematik” olarak tanımlıyor. *TÜBİTAK Bilim Teknik Dergisi* eski bir geçmişe ve bir kamu kurumunu desteğine sahip olmasına karşın siyasi iktidarın güdümünde olması nedeniyle güvenilirliği tartışmalı bir yayın. Uzun yıllardır yayını sürdüren *Ve bir de herkese bilim teknoloji Dergisi ve portalı* var. Arkasında Cumhuriyet Bilim Teknoloji Dergisi birikimi olsa da HBT’de bağımsız bir yayın olarak yayın dünyasının bütün güçlüklerini göğüsleyerek yaşamını sürdürmek zorunda. HBT çok önemli; çünkü:

Yaşadığımız dönemlerin belirsizlikleri arkamızda bilimin gücünün, önümüzde bilimin aydınlatıcılığının olmasının gerekliliği daha da arttırmaktadır. Oysaki “belirsizlik dönemlerinde öne çıkan zihinsel yeti, korku olur. İnsanlar kolay ve hızlı yanıt arar iç rahatlığı ister; din de bunları tedarik eder.” Bu alıntının ülkemiz özelinde yaptığı çağrışımlar ne kadar da gerçekçi değil mi? **HBT bu nedenle önemlidir.**

Hayalleri ve yaratıcılıkları “hacı robotla” iğdiş edilmiş çok geniş çocuk yaştaki bir kuşaktan söz ediyoruz. **HBT bu nedenle önemlidir.**

Son yıllarda artan bir heves ve merakla girişimcilik ve yenilik (inovasyon) kavramı etrafında odaklanan faaliyetlerle (bilim otobüsleri, bilim şenlikleri, proje yarışmaları vb. olsa da) genç kuşakların bilim-teknoloji-yenilik konularına ilgileri çekilmeye çalışılmaktadır. Sonuçta ister bilimsel çıktılara isterse de yenilikçi ticari ürünlere dönüşecek yenilikçi fikirlerin temel girdisi olan bilgiye ve onu yaratan bilime merakın uyandırılması esastır. **HBT bu nedenle önemlidir.**

^(*) **herkese bilim teknoloji** dergisinin 10 Haziran 2016 tarihli 11. sayısında (‘politikbilim’ köşesi, s. 19) ve yazarın [blogunda](#) yayımlanmıştır. Blogta yayımlanan metin esas alınmıştır.

Özellikle gençlerimizi hedef alarak Cumhuriyetimizin “bilim ve akıl” üzerine yükselen temellerini çürütmek üzere önce sinsice şimdilerde açık açık sızmakta olan gericilik ve çıkarılıktan beslenen zehirli sıvının yok edilmesi zorunludur. **HBT bu nedenle önemlidir.**

Yazımı HBT özelinde bir misyon tanımlamaya çalışarak noktalayayım.

“Bilimin ve aydınlanmanın yol göstericiliğinde bilimi en geniş anlamıyla kucaklayarak ve popülist söylemden uzak durarak; dünyadaki bilim-teknoloji (B-T) alanındaki gelişmeleri ve ülkemizin B-T birikimini ve üretimini güncele yakın durarak yansıtan, genç kuşaklarda B-T farkındalığını ve merakını arttıran, popüler bilim yazınının gelişmesine katkıda bulunan, B-T-Y (yenilik) siyasa ve uygulamalarını duyuran, irdeleyen, geliştirme önerilerini yansıtan, güzel Türkçe kullanarak B-T dilinin gelişmesine katkıda bulunan, birlikte sürekli geliştirmeyi okuyucusuyla kurduğu iletişimle ve etkileşimle sağlayan yüksek kaliteli bir dergiyi ülkemizin B/T ikliminin etkin bir aracı yapmak...”